

44

◆ **CULTURA** ◆

AVUI
DIJOURS
10 DE MARÇ DEL 2005

Un llibre de salms gòtic uneix l'art anglès i el català

Montse Frisach
BARCELONA

L'art anglès i el català s'uneixen en el còdex gòtic 'Saltiri triple glossat anglo-català', un llibre de salms a "quatre mans" fet els segles XII i XIV a Canterbury i Catalunya.

Ferrer Bassa, el gran pintor català del segle XIV, és l'autor de les il·lustracions de la segona part d'aquest exquisit còdex, l'original del qual es troba a la Biblioteca Nacional de França. L'editor Manuel Moleiro, especialitzat a publicar facsímils "gairebé originals" de joies bibliogràfiques, acaba de treure

al mercat una edició d'aquest curiós llibre de grans dimensions, que prova la internacionalitat de l'art medieval europeu. D'aquesta edició, que fins i tot intenta emular l'olor de l'original, se n'han fet 987 exemplars, al preu de gairebé 8.000 euros cadascun.

Manuel Moleiro, que ha fet donació d'un exemplar del llibre a la Biblioteca del Museu Nacional d'Art de Catalunya, explica que el llibre es va començar a Canterbury entre els anys 1185 i 1195. En aquell moment els escribes van copiar els textos del llibre bíblic dels Salms, en triple versió hebrea, romana i gallicana. Els pintors de Canterbury van començar la il·lustració de les planes, en una mostra del "millor de la pintura anglesa de l'època, d'influència bizantina". Però els anglesos no van acabar la feina, i un segle i mig més tard el llibre inacabat va viatjar a Catalunya, "possiblement comprat pel rei

Una de les il·lustracions de Ferrer Bassa per al 'Saltiri anglo-català'

MOLEIRO EDITOR, S.A.

Pere el Cerimoniós". Ferrer Bassa, que aleshores era el pintor de la cort catalano-aragonesa, va realitzar les il·lustracions que quedaven, a més de completar espais en blanc que havien quedat de la part anglesa.

Rosa Alcoy, professora d'història de l'art medieval de la Universitat de Barcelona, està estudiant les miniatures de la part catalana del *Saltiri* de cara al volum d'estudi que complementarà aquesta edició del còdex. La medievalista remarca l'«excepcionalitat d'aquesta obra "per la qualitat dels mestres

pintors, per les seves grans dimensions, no habituals, i per la complexitat de la seva triple versió dels salms".

Però Alcoy remarca sobretot "la dimensió europea del llibre". D'una banda, els pintors anglesos van copiar models iconogràfics de la tradició carolíngia, en concret del *Saltiri d'Utrecht*, però "afegint elements visuals i estilístics nous, a cavall entre el romànic i el gòtic". De l'altra, Ferrer Bassa, que havia viatjat a Itàlia "l'avantguarda artística de l'època", va introduir "elements italianitzants",

dels quals destaca el realisme de les figures i l'ús refinat dels colors.

Després del seu pas per Catalunya, el llibre va passar per diverses mans, entre elles les de Margarida d'Àustria, regent dels Països Baixos, considerada la primera dona bibliòfila de la història. Napoleó es va emportar el valuós volum quan formava part de la Biblioteca dels Borgonya a Brussel·les, i des d'aleshores és a la Biblioteca Nacional de França. L'emperador va fer canviar l'enquadració el 1809.